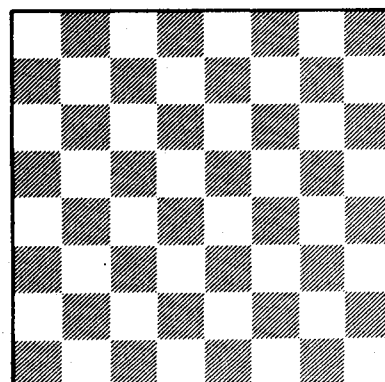
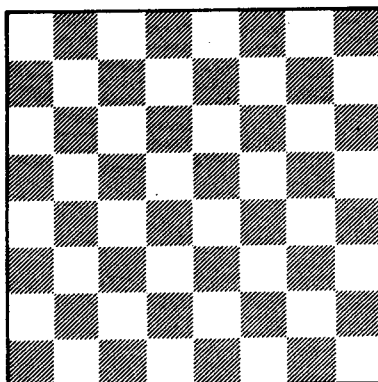
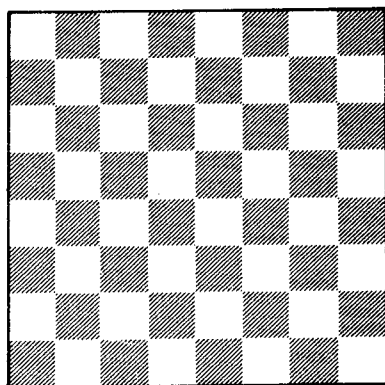

EBUR

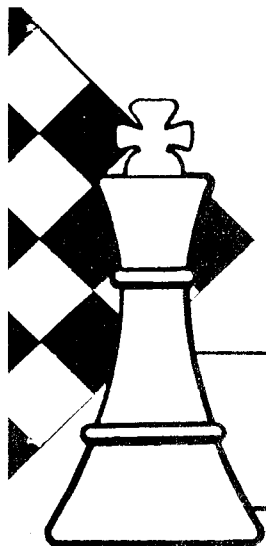
orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor schaakeindspelstudie

Kwartaal tijdschrift, 2e jaargang, nummer 2, augustus 1990

EBUR

2e Jaargang, nummer 2

Augustus 1990

Kwartaaltijdschrift van ARVES.

Redactie: Harold van der Heijden (dataverwerking) en René Olthof (redacteur)

Redactieadres: Achter het Schaapshoofd 7, 5211 MC 's-Hertogenbosch,
tel. 073-133049

Redactioneel

U heeft er even op moeten wachten maar hier is het dan toch: nummer 1990/2 van EBUR. Allereerst mijn excuses voor de vertraging van twee maanden, die voor het grootste deel veroorzaakt werd door mijn verblijf in het buitenland, alwaar ik onder andere aan een schaaktoernooi deelnam en mijn eerste partij tegen een heuse grootmeester speelde. Een voordeel heeft het wel: ik ben er zeker van dat U nu met nog meer interesse het blad ter hand zult nemen. Hoofdleverancier is dit maal Julien Vandiest. In een engelstalige bijdrage geeft hij zijn bijzondere visie op de dame in het schaakspel weer, en passant enkele klassiekers in een nieuw en economischer jasje stekend. Bovendien komt hij analytisch terug op een tweetal zaken uit EBUR 1990/1. De redactie is hier bijzonder blij mee (EBUR wordt blijkbaar vlijtig nageplozen), maar zag zich toch genoodzaakt de bevindingen van Vandiest van kritische kanttekeningen te voorzien. Na zijn vertaling van een uitgebreid artikel van Kaminer over de schaakcompositie in de jaren 1932-35 (zie EBUR 1989/2-3-4) heeft ons bestuurslid Van Donk zich nu geworpen op het vervolgartikel over het jaar 1936 van de hand van Herbstmann. Een opsomming van de meest fantastische studies met helaas een vreselijke stalinistische ondertoon in het tekstgedeelte. Wat het stuk er overigens niet minder interessant op maakt voor historici!

In eigen zaak is de groei van de studiedatabank van Harold van der Heijden het vermelden waard. Er zitten momenteel reeds meer dan 13.000 studies in. Bovendien is de conversie van het ChessBase-programma naar NICBASE met hulp van Eindhovenaar Fred Hallebeek volledig gelukt. Dit betekent vooral dat nu nog sneller gezocht kan worden en bovendien selectie op stellingskenmerken mogelijk is. In het komende nummer (waarvoor trouwens al enige kopij toegezegd is) zult U ongetwijfeld de neerslag hiervan reeds aantreffen. Het duurt niet lang meer of Harold's databank wordt net zo onmisbaar voor de studiewereld als Harman's anticipatie-archief altijd al geweest is!

Van het bestuur kregen we het bericht dat de volgende ARVES-bijeenkomst naar alle waarschijnlijkheid op zaterdag 27 oktober gehouden zal worden, wederom in de 'Nieuwe Remise', Willem Dreeslaan 55 te Utrecht. Kunt U het alvast in Uw agenda noteren! Voorts heeft onze vereniging bij het opheffen van de Alexander Rueb Stichting nogmaals een forse somma gelds toegewezen gekregen. Dit biedt perspectieven voor nieuwe publicaties in boekvorm.

Queens are keen on economy

If I enjoyed the status and the behaviors of a Queen duly committed to royalty, it is with pleasure that I would notice that "commoners", these days, were making themselves as scarce on the chessboard as could be hoped for to let me have my ways. In fact, my happiness would be complete if there was only one Knight or one Bishop at my side to partake in my distinguished proceedings.

But alas, some battlefields are in need of some infantry to unfold the whole of their pageantry. So my legitimate concern, in these dismal occurrences, would remain to bring down the number of these "privates" to the level of their indispensability, keeping only the skeleton "staff" to get things done smoothly.

From my royal point of view, then, it is with some annoyance that I would have to frown upon many a composer, including even my most fervent suitors, for falling short every now and then of my court esthetics. And I would feel equally irritated by finding out that others (if not the same ones) were not always observing Kubbel's "golden rule", which prescribes that, the bulk of material having been duly reduced, the composer still should strive to squeeze out of the remaining pieces all the possibilities - and then especially the rather hidden ones - that could be brought into the open.

For some reason, Q-endings seem to be particularly prone to material "overloading", even when an acknowledged "veteran" is at work. Perhaps this has to do with the fact that a Q, rather unlike the lab-bound "Q" in the 007 movies, more or less enjoys the freedom of a cueball on a partly cleared snookers' table, with the result that precise shooting at the aimed color often loses sight of the other balls responsible for the position. Carried away by some brilliant idea, Q-composers often find it hard to keep their attention focused upon the requirements of an ideal setting for their discoveries.

Consider e.g. diagram 1 (No. 251 in *Test Tube Chess*), rightly allowing "AJR" to make his point in stating that "studies can be funny".

DIAGRAM 1 : L. Prokes
Sachove Umeni, 1947, Special mention
 white to play and win

1.Qh4+ (1.Qd1+? Kg6 2.Qxg1 Qd5+ =) 1...Kg6 2.Qh6+ (2.Qe4+? Kg7 3.Qe5+ Kh7 =) 2...Kf5 3.Qf6+ Kg4 4.Qf4+ Kh5 (4...Kh3 5.Qf3+ Kh2 6.Bf4+) 5.Qf3+ Kg6 6.Qf6+ Kh5 7.Qh6+ Kg4 8.Qh4+ Kf5 (8...Kf3 9.Qh3+ Kf2 10.Bh4+) 9.Qe4+ Kxg5 10.Qg2+ wins.

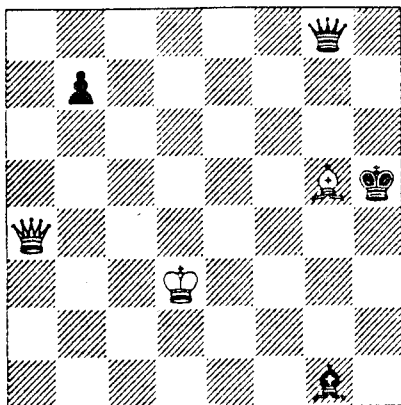

Diagram 1

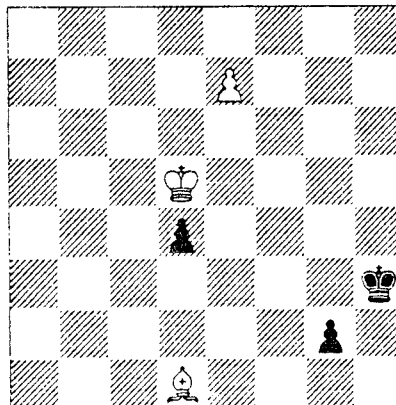

Diagram 2

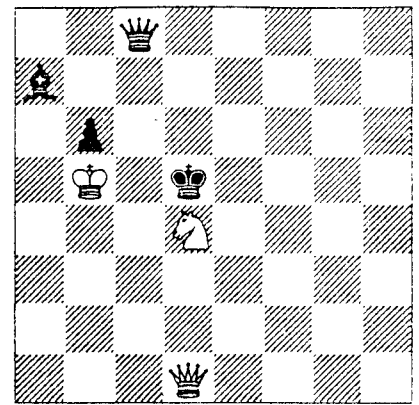

Diagram 3

A lot of fun indeed, offered by this improvement upon a former study by C.W.W. Mann - but what about the terribly cumbersome Bg1? Is it really indispensable to bring about the final filing while at the same time ruling out all "cooks"? I venture to think not, as the study from diagram 2 tends to make clear.

DIAGRAM 2 : J. Vandiest
Original, (after L. Prokes)
white to play and win

1.Bg4+! (1.e8Q? g1Q 2.Qh5+ Kg2 3.Qg4+ Kh2 4.Qh4+ Kq2 = - "Hail Kubbel!") 1...Kg3 (1...Kh4 2.e8Q g1Q 3.Qh5+ or 3.Qh8+ or 3.Qe7+; - 1...Kh2 2.e8Q g1Q 3.Qh5+ or 3.Qh8+; - 1...Kg2 2.Qe4+, text) 2.e8Q g1Q 3.Qe5+ Kg2 (3...Kf2 4.Qe2+ Kg3 5.Qf3+, etc. - 3...Kh4 4.Qh5+ or 4.Qh8+) 4.Qe4+ Kh2 (4...Kf2? 5.Qf3+ Ke1 6.Qe2 mate; - 4...Kg3 5.Qf3+, text) 5.Qh7+ (After other checks the black Queen interposes) 5...Kg3 (5...Kg2? 6.Qh3+ Kf2 7.Qf3+ mates) 6.Qh3+ (6.Qd3+? Qe3) 6...Kf4 7.Qf3+ Kg5 8.Qf5+ Kh4 (8...Kh6 9.Qh5+ Kg7 10.Qg5+ Kf8 11.Qh6+ Ke8 12.Qh8+ Kf7 13.Bh5+ Ke7 14.Qe8+ Kf6 15.Qe5 mate) 9.Qf6+ Kg3 10.Qf3+ Kh4 11.Qh3+ Kq5 12.Qh5+ Kf4 (Or 12...Kf6 13.Qh6+ Kf7 14.Be6+ Ke7 15.Qh7+ Kf6 16.Qf7+ Kg5 17.Qg7+) 13.Qe5+ Kxg4 14.Qg7+ wins.

Could it be that the late Prof. Prokes was secretly fond of the clergy? Suspicion creeps in when noticing that another study of his brings in another Bishop, as dispensable as the former one (diagram 3).

DIAGRAM 3 : L. Prokes
Ett Urval Studier, 1912
white to play and win

1.Ne6+ Ke4 2.Qe2+ Kd5 (2...Kf5 3.Qf3+ Kg6 (3...Ke5 4.Qf4+ Kd5 5.Qd4+ Ke6 6.Qg4+) 4.Qg4+ Kf6 5.Qg5+) 3.Qd3+ Ke5 4.Qd4+ Kf5 5.Qf4+ Kg6 6.Qg5+ Kf7 7.Qg7+ Ke8 8.Nc7+ Kd8 9.Kc6! Qf5 10.Qg8+ Ke7 11.Nd5+ wins.

Another enjoyable merry-go-round, to be sure - but as I have a nasty mind, another fit of Bishop-clad-in-black-hate is responsible for the next study (diagram 4).

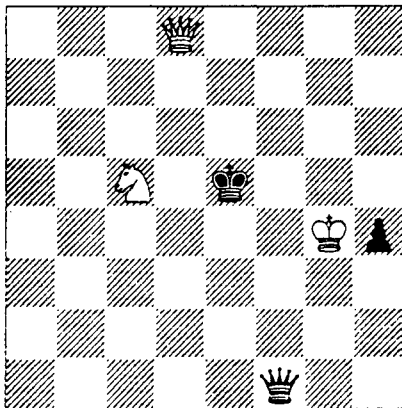

DIAGRAM 4 : J. Vandiest
Original (after L. Prokes)
white to play and win

1.Nd3+ Ke4 ("New" would be 1...Ke6 2.Nf4+ Ke5 3.Qd5+ Kf6 4.Qe6+ Kg7 5.Qe7+ Kg8 6.Qe8+ Kg7 7.Nh5+ Kh6 8.Qh8+ Kg6 9.Qg7 mate, or 2...Kf7 3.Qd7+, and now 3...Kf8? would come to grief because of 4.Ne6+ Kg8 5.Qg7 mate) 2.Qe8+ Kd5 3.Qd7+ Ke4 (3...Kc4 4.Qc6+ Kb3 5.Qb5+ Kc3 4.Qb4+, etc., or 4...Kd4? 5.Qc5+ Ke4 6.Qe5+ Kxd3 7.Qb5+) 4.Qe6+ Kd4 5.Qe5+ (5.Qd6+? Ke3 =) 5...Kc4 6.Qc5+ Kb3 7.Qb4+ Kc2 8.Qb2+ Kd1 9.Nf2+ (9.Qc1+? Ke2 10.Nf4+ Kf2 11.Qd2+ Kg1 12.Qe3+ Kh2 =, or 12.Nh3+ Kh1 13.Nf2+ Kh2 14.Qf4+ - 14.N-+? Qg2+ - 14...Kg2 15.Qf3+ Kh2 =, for Ph4 prevents the winning 12.Kg3) 9...Ke1 10.Kf3 Qc4 (Without Ph4, Black could simply play 10...Qg2+!, 11.Kxg2 stalemate) 11.Qb1+ Kd2 12.Ne4+, winning the black Queen.

An equally gifted composer of Q-endings, Prokes' compatriot F.J. Prokop, has staged for the addicts we are some astounding maneuvers, one of these involving a white Queen which keeps strolling along as if playing golf (diagram 5).

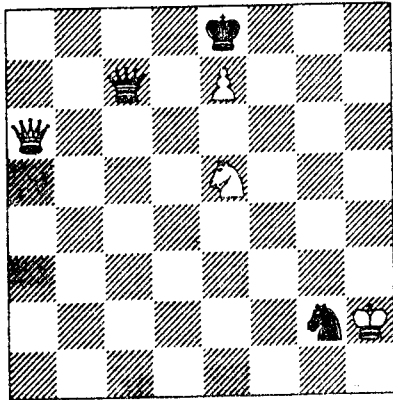

diagram 5

DIAGRAM 5 : F.J. Prokop
Precise source?
white to play and win

1.Qf6 Qxe7 2.Qh8+ Qf8 3.Qh5+ Kd8 4.Qd1+ Kc7
5.Qc1+ (5.Qc2+? Kd6 =) 5...Kb7 (5...Kd8
6.Qd2+ Kc7 7.Qa5+ Kb7 8.Qb5+ Ka7 9.Nc6+ Ka8
10.Qa6 mate) 6.Qc6+ Ka8 7.Qa4+ Kb7 8.Qb5+
wins.

But can one really say "All is well that mates well"? For this time it seems to be the black cavalry which has decided for an unwarranted presence. Its role is obviously to prevent 4.Qh4+ (4.Qg5+? Ke8 5.Qg6+ Ke7 =) 4...Kc7 5.Qc4+, etc., but this slight inconvenience can be dealt with quite simply by moving white king to an "obstructive" square, as in diagram 6.

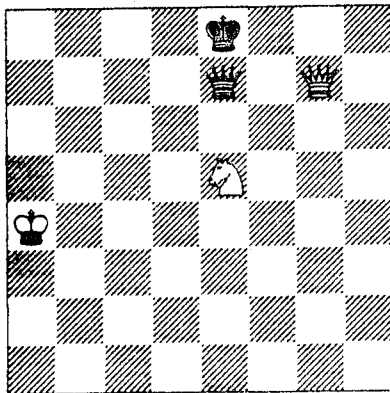

diagram 6

DIAGRAM 6 : J. Vandiest
Original, (after F.J. Prokop)
white to play and win

1.Qh8 (The former Pe7 may be eliminated as well, for now we have obtained a "maliutka". Not 1.Qg8+? Qf8 2.Qe6+ Qe7 3.Qc8+ Qd8=, nor 1.Qg6+ Kf8=) 1...Qf8 2.Qh5+ Kd8 3.Qd1+ (3.Qh4+? Ke8, and now 4.Qa4+ is impossible) 3...Kc7 4.Qc1+! Kb7 (4...Kd8 5.Qd2+ Kc7 6.Qa5+, etc.) 5.Qc6+ Ka7 6.Qc7+ Ka6(a8) 7.Qa5+ Kb7 8.Qb5+ Ka7 (8...Kc7(c8) 9.Qc6+ Kb8 10.Nd7+, or 8...Ka8 9.Qa6+ Kb8 10.Nd7+) 9.Nc6+ Ka8 10.Qa6 mate.

Not to be unduly accused of "anti-Slavonic" feelings, I hasten to point out that I feel even more compelled to "improve" upon the foremost Queen ending composer of the Dutch speaking (i.e. my own) countries: C.W.W. Mann (+ 1928). Endgame fans generally have not that often revelled in the exquisite stuff Mann holds in store for them; but they should seize in that respect every opportunity that comes by, for if Mann's studies often are rather difficult to solve, they nevertheless should also rank very high in the art of endgame composing.

It has to be admitted, however, that like Troitzky (and unlike the supreme "technician" that has been Rinck), Mann was sometimes a bit sloppy as far as the staging of his beautiful ideas was concerned. Take for example diagram 7.

Although Mann died in 1928, this study of his had never been issued before 1951. It was most graciously sent to me, to be printed down in my former chess column, by the famous Dutch composer C.J. De Feijter. As Mr. De Feijter at the same time cared to point out, two moves had been withdrawn from a previous setting, which had turned out to be incorrect.

A splendid conception, no doubt, but one cannot help regretting that Pb3's one and only function is to "discriminate" between 12.Bf6! and 12.Bd6? (for without Pb3 this move would win as well). Keeping this feature of the position in mind, the possibility arises of ruling out

the "other" move (12.Bf6) while enhancing the interest of the winning maneuver - all the while simply doing away with the second "dud" (diagram 10).

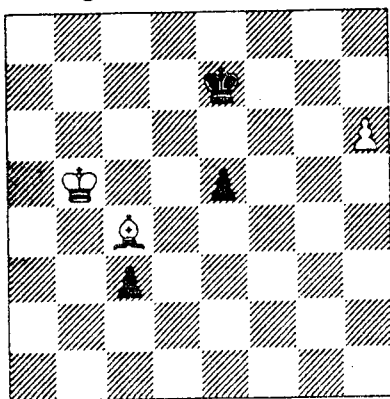

DIAGRAM 10 : J. Vandiest

Original, (after C.W.W. Mann)
white to play and win

1.h7 (1.Bd3? Kf7 2.Bh7 c2 =, or 1.Bb3? Kf6 =) 1...c2 2.h8Q c1Q 3.Qg7+! (3.Qxe5+? would only draw, as will become obvious later on) 3...Kd8! (3...Kd6? 4.Qf6+ Kd7 5.Be6+ Kd6- 5...Kc7 6.Qe7+, mating in 3 - 6.Bf5+! Kc7 7.Qb6 mate or 6...Kd5 7.Qd8 mate; nor 3...Ke8? 4.Qf7+ Kd8 5.Qf6+, etc.) 4.Qf6+ Kc8! 5.Be6+ (5.Qf8+? Kc7 6.Qf7+ Kd8, etc.) 5...Kb7 6.Qe7+! Qc7 7.Bd5+ Kb8! (7...Kc8? 8.Qe8+ Qd8 9.Be6+ Kc7 10.Qc6+ Kb8 11.Bd5! Qe7 12.Qb6+ Kc8 13.Be6 - a "novum") 8.Qe6!! (Another "Novelty". White may not embark immediately upon "the Mann", for after 8.Qf8+ Qc8 9.Qb4?, Black can play 9...Kc7! 10.Qc5+ - or 10.Qc4+ Kb8!, etc. - 10...Kd8 11.Qf8+ Kc7=, square f4 not being available for a check) 8...e4! (8...Ka7? 9.Qa6+ Kb8 10.Qa8 mate; 8...Qa7? 9.Qe8+ Kc7 10.Qe7+ Kb8 11.Qd8 mate; - 8...Qc3,c2,c1,g7,h7? 9.Qb6+ Kc8 10.Be6+; - 8...Qd8? 9.Qc6!, etc.) 9.Qe8+ Qc8 10.Qe7! Qc7 (Lest 11.Kb6) 11.Qf8+! Qc8 12.Qb4! Qd7+ (Other moves: 12...e3? 13.Ka5+ Kc7 14.Qb6+ Kd7 15.Be6+; - 12...Ka7? 13.Qd4+ Kb8 14.Qb6+; - 12...Kc7? 13.Qc5+ Kd8 14.Qf8+ Kc7 15.Qf4+ Kd8 16.Qf6+ Kc7 17.Qb6+ Kd7 18.Be6+; - 12...Qg4,h3? 13.Qd6+ Kc8 14.Be6+; - 12...Qf5? 13.Qd6+ Kc8 14.Kc6!; - 12...Qd8? 13.Kc6+ and mates; - 12...Qe8+? 13.Kc5+! Kc8 14.Qb7+ Kd8 15.Qb8+ Ke7 16.Qd6 mate; - 12...Qh8? 13.Kc6+ Mates; - 12...Qc7? 13.Ka6+ Kc8 14.Be6+ Kd8 15.Qf8 mate) 13.Kb6! (There is nothing in 13.Ka6+? Kc8!=) 13...Kc8 (13...Qc7+? 14.Ka6+; - 13...Qa7+? 14.Kc6+ mates; - 13...Qd8+? 14.Kc6+ mates; - 13...Qg7? 14.Qd6+ Kc8 15.Be6+) 13...Kc8 (But had White played 8.Qe8+ Qc8 9.Qxe5+?, there would have followed: 9...Qc7 10.Qe8+ Qc8 11.Qe7 Qd7+! 12.Qxd7, stalemate. This is why 3.Qxe5+ would equally have entailed a stalemate draw) 14.Qc5+ Kd8 (14...Kb8 15.Qf8+ Qc8 16.Qd6+) 15.Qf8+ Qe8 16.Qd6+ Qd7 17.Qb8+ Qc8 (Or 17...Ke7 18.Qe5+, and Black has to transpose into the text by playing 18...Kf8? 19.Qf6+ Ke8 20.Bc6 would cost the Q) 18.Qe5! (Threatening 19.Qf6+) 18...Qd7 19.Be6! (But not 19.Bc6? Qf7! 20.Qd6+ Kc8 21.Bd5 - 21.Bb5? Qb7+- 21...Qf2+ 22.Ka6 Qf1+! 23.Ka7 Qa1+ =) 19...Qa4 (19...Qe7? 20.Qb8 mate, or 19...Qh7? 20.Qb8? winning the black Queen, or also 19...Qc2(1) 20.Qf6+, mating in 2) 20.Qf6+ Ke8 21.Qf7+ Kd8 22.Qf8+ Qe8 23.Qd6+.

Heaven may know - with or without Bishops having been drafted - how many studies, justly hailed because of their "soul", are patiently abiding a revised "body" to match! Especially so, I dare say, in the field of Q-endings. For if they frequently tend to fall prey to hidden "cooks", as IGM Nunn has pointed out quite convincingly, these "chefs" may well turn out to be finally outnumbered by dedicated "waiters".

Unlike in a Gaumont picture, this is not to certify, of course, that the exhibited "bodies" from above are the loftiest thing in plastic surgery! But perhaps they do bear witness to the fact that underrating a composer's - any composer's - constructive imagination is a rather clumsy way of getting attuned to what the future holds in store for the "soft lunacy" in us we all are so proud of.

Julien VANDIEST

1.0 VERSLAG VIERDE BIJEENKOMST ARVES

De bijeenkomst vond plaats op 21 april 1990 in het nieuwe gebouw van de REMISE in Utrecht. De bijeenkomst vond plaats op 21 april 1990 en werd bezocht door een twintigtal leden. De heren Mees en Schogt gaven bericht van verhindering.

Door een administratief misverstand hadden de Belgische leden helaas geen officiële uitnodiging ontvangen. Gelukkig was een aantal van hen toch aanwezig!

1.1.1 *Ledenvergadering*

Opening De voorzitter wijst op de mogelijkheid om in te zenden voor het nieuwe FIDE-album. Tevens aandacht gevraagd voor de mogelijkheid om de FIDE bijeenkomst bij te wonen - dit jaar in september in het Spaanse Alicante.

1.1.1.1 *Promotie*

Tweemaal per maand wordt een eindspelstudie via Teletekst gepresenteerd (onder redactie van H. Böhm, op pagina 418 ev.) met drie pagina's: probleem, oplossing en toelichting.

VSF-vierkamp te Rotterdam van 10-17 mei: hierbij zal de ARVES in de expilatieruimte een stand beheren, waar bij toerbeurt een aantal leden zullen optreden.

De heer Marwitz werd geïnterviewd voor de radiouitzending van 'Man en Paard'.

1.1.1.2 *Publikaties.*

Pas verschenen:

1. Ons lid de heer Mesman heeft een boek geschreven en is bereid naar aanleiding van dit boek een voordracht te houden op de (herfst-)bijeenkomst.
2. Het eerste nummer van de tweede jaargang van EBUR is uit met een aantal bijzondere artikelen bijv. over de data base van vd. Heijden.
3. The composing of Endgame Studies -a textbook' is de titel van het jongste boek van Jan van Reek. De kosten van dit boek zijn tot fl. 1700,- beperkt gehouden. Dit is ARVES-boek nummer 3 en geldt als publikatie van het jaar, dwz. dat alle nieuwe leden het gratis ontvangen.
4. Het eerste exemplaar van Works of Simkhovitch (het ARVES-boek nummer 4) ligt ter inzage.

De publikatie van de uitslag van het Rueb toernooi zal dit najaar in boekvorm als ARVES uitgave gepresenteerd worden.

Het boek over Carel Mann dat mogelijk gesponsord zal worden is een aantal malen uitgesteld maar nu definitief naar 1991 verschoven. Nieuw materiaal dat

zich in het bezit de weduwe Selman bevindt, zal in Frankrijk moeten worden opgehaald.

1.1.2 Financiële zaken

Van leden buiten de EEG lijkt het niet onredelijk om een extra bijdrage ivm portokosten te vragen. Secretaris en penningmeester zullen een voorstel maken.

De controle van de financiële bescheiden heeft plaats gevonden. De heer van Breukelen rapporteert dat alles keurig in orde is en dat de penningmeester goed werk verricht heeft. De vergadering aanvaardt deze rapportage. De nieuwe kaskommissie bestaat uit de heren van Breukelen en van Tuynen.

1.1.3 Publikatiefonds

Jan van Reek overweegt het oprichten van een afzonderlijk te beheren publikatiefonds. De financiering wordt gebaseerd op fl.15,- uit de contributie van de ARVES-leden, opbrengsten van de verkoop van boeken en donaties zoals de onlangs ontvangen subsidie ad fl.2000 van de Rueb stichting. Dit fonds zou een apart bestuur moeten krijgen. De financiën zouden beheerd worden door de penningmeester van de ARVES en controle door de ARVES zou blijven bestaan. Bezien moet worden of een evt. EG nieuwe stijl in de plannen kan worden betrokken. (Zoals bekend stopt A. J. Roycroft na #102).

Uit de vergadering werd opgemerkt dat nieuwe plannen voor boeken in dat geval vooraf aan de ARVES-vergadering zouden moeten worden voorgelegd en de leden zouden inspraak bij de benoeming van de voorzitter/kommissaris. Overigens is men akkoord met de oprichting van dit fonds.

1.1.4 Rondvraag

De kosten van EBUR (ongeveer fl. 10,- per lid) komen aan de orde. De heer Olthof legt uit wat er zoal bij komt kijken om het tijdschrift te produceren en te verzenden. Ter vergelijking: bij de nederlandse Bond van Probleemvrienden gaat 80% van het budget op aan het tijdschrift. Overwogen wordt om een index samen te stellen.

Bekeken wordt of een index per jaargang kan worden samengesteld.

Het experiment met door de komputer vervaardigde diagramstanden gaat door.

Op een vraag van Prof. de Boer wordt meegedeeld dat de dialoog met de Bond van Probleemvrienden en de KNSB over samenwerking voortduurt.

1.1.5 Voordracht Heer Hans Bouwmeester

Een briljante beschouwing aan de hand van een tweetal recente gevallen uit de topgrootmeester-praktijk, welke met veel aandacht werd gevolgd.

1.1.6 Presentatie 'Composing' en studie-parade

Na de lunch gaf Jan van Reek een toelichting op zijn nieuwe boek met een voorbeeld. Een aantal van de aanwezige komponisten lieten vervolgens recent werk zien.

H. Grondijs

1990

Een extra nieuwjaarsgroet bij 38°C!

In het vorige nummer van EBUR gaf ik een studie van Rainer Staudte die hij als nieuwjaarsgroet voor zijn studievrienden componeerde. Hij vermoedde zelf al dat de studie geanticipeerd was, en ik vond dan ook al snel in mijn database een soortgelijke studie van Birnov. Toch bleef er een idee hangen van 'goh, toch heb ik dit meer gezien', en jawel, enkele dagen na de publicatie trof ik een veel fameuzer voorganger aan, die vrijwel precies hetzelfde is als de studie van Staudte (zelfs blijkt zijn toren op a1 niet nodig!).

Ik speelde deze studie dan ook voor op de laatste ARVES bijeenkomst in Utrecht. Ik heb begrepen dat door een misverstand onze Vlaamse vrienden niet uitgenodigd waren (wat natuurlijk tot gevolg had dat maar een klein aantal van hen op de bijeenkomst aanwezig was). Anders had Julien Vandiest, die ons deze studie per brief deed toekomen, zich het nodige zoekwerk kunnen besparen.

Trouwens, Gijs van Breukelen wist er op de bijeenkomst nog zelfs een uit zijn hoofd!

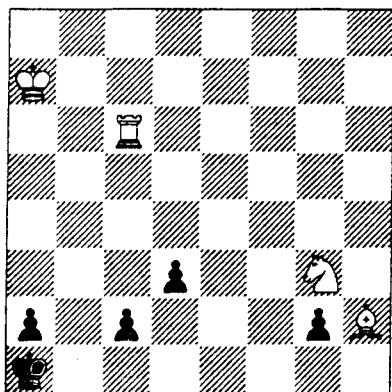

diagram 11

DIAGRAM 11 : G.Zachodjakin
3e prijs *Sjachmati Listok*
1931 (versie)
wit wint

1.Pe2! (1.Pe4? Kb1 2.Tb6+ Kc1) 1...dxe2
2.Le5+ Kb1 3.Tb6+ Kc1 4.Lf4+ Kd1 5.Td6+ Ke1
6.Lg3+ Kf1 7.Tf6+ Kg1 8.Lf2+ Kf1 9.Lc5+ Ke1
10.Lb4+ Kd1 11.Td6+ Kc1 12.La3+ Kb1 13.Tb6+
Ka1 14.Le7! c1D 15.Lf6+ Db2 16.Txb2 g1D+
17.Tb6+ en wint.

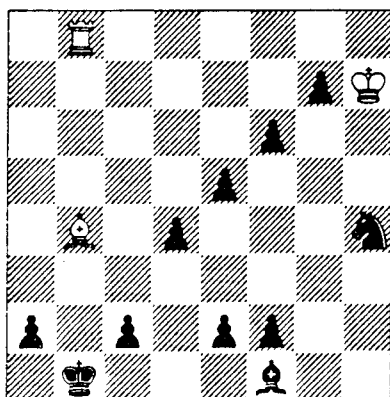

diagram 12

DIAGRAM 12 : L. Ugren
Problem 1967
wit wint

1.La3+ Ka1 2.Lb2+ Kb1 3.Lxd4+ Kc1 4.Le3+ Kd1
5.Td8+ Ke1 6.Ld2+ Kd1 7.Lb4+ Kc1 8.La3+ Kb1
9.Tb8+ Ka1 10.Lb2+ Kb1 11.Lxe5+ Kc1 12.Lf4+
Kd1 13.Td8+ Ke1 14.Ld2+ Kd1 15.Lb4+ Kc1
16.La3+ Kb1 17.Tb8+ Ka1 18.Lb2+ Kb1 19.Lxf6+
Kc1 20.Lg5+ Kd1 21.Td8+ Ke1 22.Ld2+ Kd1
23.Lb4+ Kc1 24.La3+ Kb1 25.Tb8+ Ka1 26.Lb2+
Kb1 27.Lxg7+ Kc1 28.Lh6+ Kd1 29.Td8+ Ke1
30.Ld2+ Kd1 31.Lb4+ Kc1 32.La3+ Kb1 33.Tb8+
Ka1 34.Le7! en wint.

Harold van der Heijden

Artikel van A.O. Herbstmann

Het volgende artikel werd voortreffelijk vertaald door H.J. van Donk. Herbstmann schreef het in de brallerige toon van het stalinisme van zijn tijd, en het loopt vooruit op de beledigingen in zijn boek *De schaakstudie in onze dagen*. Herbstmann is één van de weinige goede auteurs onder de componisten. Wellicht bracht de drang tot schrijven hem tot grote concessies. Als hoogleraar en kapitein heeft hij zich voor zijn vaderland ingezet, maar hij emigreerde later naar Zweden.

Jan van Reek

De schaakstudie in het jaar 1936

In het jaar 1936 zette de studiecompositie met aanmerkelijk succes door. Intensief werkten de grondleggers van de hedendaagse schaakstudie voort -meesters A.A. Troitzky en L.I. Koebbelj. Naast hen liet een breed front van uitstekende componisten al na de socialistische Oktoberrevolutie hun scheppend gezicht zien: meester N.D. Grigorjev, V. Bron, meester A.O. Herbstmann, E.N. Somov-Nasimovitsj, T.B. Gorgiev, M.S. Liboerkin, V.A. Koroljkov, H.M. Kasparjan, A.S. Seletzky, D.F. Petrov en vele anderen. Het verschijnsel, reeds opgemerkt in het jaar 1935, van de terugkeer tot de studiewerkzaamheid, door componisten in de loop van het jaar verzwegen, dat verschijnsel kreeg in het jaar 1936 een nog breder karakter. Met studies kwamen naar voren: A.S. Goervitsj, A. Kovalenko, S.Joe. Zjigis, I.V. Zek, Joe.N. Tjoelin... Tenslotte, - en die hebben waarschijnlijk zelf niet op het grote succes van het jaar gerekend - toonden nieuwe componisten hun sterkte, waarbij vele van de debutanten direct al begonnen overtuigende scheppende taal te spreken. Wij noemen A.P. Doloechanov, meester V.A. Tsjechover, A.A. Chatsjechoerov, G.Ja. Bagdasarjants, A.P. Koeznetsov, V.V. Smyslov, F.S. Bondarenko, L.I. Sokolov... We merken op dat de eminente schaakproblemist A.P. Goeljajev naar het voorbeeld van verleden jaar ook in het jaar 1936 voortging productief te werken op het gebied van de studie.

Dat is het totaalbeeld van de ontwikkeling van de studiecompositie in het jaar 1936 in de USSR. We beschouwen slechts de meest wezenlijke verschijnselen ervan, kennismakend met de concrete successen van een reeks van bovengenoemde componisten.

Een zeldzaam voorbeeld van onuitputtelijke scheppingskracht, niet afhankelijk van de leeftijd, stelt de verdienstelijke actieve kunst van meester A.A. Troitzky voor. Hij publiceerde in het jaar 1936 een groot aantal prachtige producties; maken we de balans op van zijn uitmuntend onderzoek over de strijd van twee paarden tegen pionnen en het voltooide onderzoek, waarmee hij zich in de loop van het vorige jaar bezig hield, over "razende paarden" (zie *Sjachmaty v SSSR*, no. 7, 1936), dan geven die twee werken een waardevolle bijdrage tot de eindspeltheorie; hij bereidde de druk voor van het tweede deel van de volledige verzameling van zijn studies.

Wij laten van die bereikte successen drie studies zien. In studie no. 13 laat hij nieuwe fijnheden, versmolten in de strijd tussen lichte stukken, zien, - men zou kunnen denken dat zij al in alle richtingen was bestudeerd. De studies no. 14 en 15 karakteriseren het werk over de bestudering van "razende" paarden.

Meester N.D. Grigorjev bereikte een ongehoorde en historische overwinning in het thematische toernooi van het Franse tijdschrift *La Stratégie*: Koning en twee pionnen tegen Koning en één pion. Van de twaalf onderscheidingen veroverde hij er tien; hij deelde de eerste en tweede prijs met Fr. Dedrle en liet de eerste eervolle vermelding over aan een zekere W. Bähr. Het gewicht van die overwinning komt des te meer uit door de omstandigheid dat in het toernooi 40 studies wedijverden, samengesteld door componisten uit verscheidene landen. Wij brengen hier twee studies die in het toernooi wonnen (no.'s 16 en 17. De fijnste manoeuvres, schitterende ideeën, diepe onjuiste verleidingen, - dit alles vinden we in de producties van N.D. Grigorjev, die blijk geven de beste kenmerkende ongebroken samenhang te hebben die in schoonheid onder de composities in het schaakspel bestaat. N.D. Grigorjev beperkte zich niet slechts tot het gebied van de pionnenthematiek: hij verfrist in studies de vorm en strijd in loper- en toreneindspelen en verrijkt ook hier, gelijk A.A. Troitzky, de eindspeltheorie in dezelfde moeilijke onderwerpen waardevol in artistieke en theoretische voortbrengselen.

Meester L.I. Koebbelj gaf in 1936 veel studies, nieuw aan inhoud, in gepolijste vorm. Studie no. 18 was in de loop van het laatste jaar in haar soort een onthulling op het gebied van een brede bewerking van het thema inmetseling. Dreigend bij minimale kracht consequent de zwarte koning, zich op een centrumveld bevindend, mat te zetten, dwingt wit de toren van de tegenstander zijn eigen loper in te metselen en wint deze.

Een enkel woord over mijzelf. Het zoeken naar nieuwigheden voor studie-compositie-ideeën, verzadigd element in de schaakstrijd, het pogen deze artistiek tot uitdrukking te brengen, ziehier mijn voornaamste doel; realisme, - erfgenaam van de beste verworvenheden, klassieke en romantische, - is mijn scheppende methode, maar samen met mij ook van de meeste sovjet-componisten. In het licht van deze instelling verliep mijn werk ook in 1936. In studie no. 19 ga ik voort te pogen op studiegebied het probleemthema "oppositie" te acclimatiseren; hier bouwt zij tegen de achtergrond van strategische momenten van blokkering en opsluiting en systematische bewegingen van de witte en zwarte torens. Studie no. 20, gemeenschappelijk met V.A. Koroljkov samengesteld, tracht een mooie vorm te zijn voor het tot uitdrukking brengen van een ingewikkeld plan, ons voorstellend een synthese van de ideeën zetdwang, pat, positionele remise en eeuwig schaak; na de derde zet voert de witte toren met succes de strijd tegen de zwarte dame. Ik staak het werk over een bekend onderwerp nog niet, strevend het zo mogelijk een meer dynamische en inhoudrijke vorm te geven. Hierover vertelt studie no. 21, waarvan het thema destijds is ontdekt door de Tsjechische componist Soukup en herhaald door de Engelsman Harold Lommer - de systematische beweging van een toren en een dame - hier verbonden met de motieven zetdwang en pat. De scheppingen van E.N. Somov-Nasimovitsj en T.B. Gorgiev verdienen op een bepaald gebied volstrekt buitengewone aandacht. Die zo verschillend in stijl en temperament zijnde componisten verenigen een onuitputtelijke drang naar ontdekkingen, naar nieuwigheden. Hierin kan men in dit opzicht met hen nog V.A. Koroljkov en H.M. Kasparjan naast elkaar plaatsen. E.N. Somov-Nasimovitsj is erg vindingrijk, zijn studies zijn steeds ingewikkeld en moeilijk om op te lossen; zijn stokpaardje is - ongewone, diepe ideeën en spel, rijke wederwaardigheden, het benaderen van het praktische spel; waarschijnlijk geeft hij daarom namelijk erg zelden de zo nodige sloteffecten in de compositie.

T.B. Gorgiev is in niet mindere mate uitvinder; hij is tastbaar duidelijk; zijn producten zijn verzadigd met keurige compositie-nuances. Die eigenschap van onze vooraanstaande componisten werd juist in het jaar 1936 ten volle getoond.

In studie no. 22 van E.N. Somov-Nasimovitsj is het frisse idee, de opsluiting van de dame, dynamisch verwezenlijkt in het verloop van levendige strijd, vanaf de eerste zet; studie no. 23 behandelt een ongewoon remise-idee (aan die studie werkte de auteur meer dan 4 jaar). Van een van de voortreffelijke ontdekkingen van Somov-Nasimovitsj is in het vervolg ook sprake als wij overgaan tot het beschouwen van de buitenlandse composities.

Studie no. 24 ontwikkelt het door T.B. Gorgiev gevonden thema "samensmelting". Het veld f7 doet zich aan ons voor als een snijpunt van werkingslijnen van de zwarte loper (op de diagonaal a2-g8) en de witte toren (op de f-lijn). Om remise (pat) te bereiken moet de witte toren nauwkeurig manoeuvreren om precies op dit veld te geraken. In studie no. 25 wordt, de inmetseling als methode gebruikend (zie V. Koroljkov in nummer 4 van *Sjachmaty v SSSR* van 1936), een fijne tempostrijd ontwikkeld. Een karakteristiek detail, bewijs van de strenge eisen, welke er aan ons componisten worden gesteld en van het buitengewoon hoge niveau van de studiecompositie in de USSR: deze inhoudsrijke, interessante studie kreeg geen onderscheiding in het toernooi van het tijdschrift *Sjachmaty v SSSR* in 1936, terwijl op de armzalige fascistische olympiade in München de tweede prijs werd ontvangen door een studie van een zekere Elekes, waarvan de enige inhoud neer komt op de laatste zetten van de studie van Gorgiev, - tussen twee haakjes gezegd, veel eerder gepubliceerd. In studie no. 26 vinden wij een zeer economische expressie van een relatief recente verovering op studiegebied, het in problemen burgerschap verkregen Plachutta-thema, dat voor de eerste maal tot uitdrukking werd gebracht in een studie van A.F. Solovjev in 1928. T.B. Gorgiev werkt productief ook met al bekende thema's, waarvan zijn studie getuigt, die in het toernooi van *Sjachmaty v SSSR* van 1936 werd onderscheiden met de tweede prijs. Zie *Sjachmaty v SSSR* no. 8, 1937.

Frisse gedachten, - hoofdzakelijk op het gebied van promotie, - ontwikkelde de onvermoeibare romanticus V.A. Koroljkov, die in de laatste tijd optreedt in samenwerking met de begaafde A.P. Doloechanov. Hun studie no. 27, die de eerste prijs veroverde in het internationale toernooi ter gelegenheid van het derde internationale schaaktoernooi in Moskou, is diep en interessant. Ziehier hoe het jurylid van het toernooi, A.A. Troitzky, deze studie karakteriseerde: "In het oude thema van de pionpromotie tot een loper van dezelfde kleur als die welke al op het bord staat, wordt een frisse stroming toegevoegd. Niet de promotie zelf vormt de inhoud van de studie, maar de volgende "vangst" van twee lopers van dezelfde kleur met het doel ze te ruilen. Behendige verdediging in vijf varianten maakt het spel vaak verzadigd met interessante momenten (zetdwang, promotie, kritische velden, enz.). Een grove eerste zet, maar een grofheid die ten dele wordt verzacht door het voorhanden zijn van een onjuist spoor, dat leidt tot positioneel remise (1.Lf1). De aanvangspositie is heel waarschijnlijk. De strijd is instructief, ook voor de schaakpraktijk, ondanks de "exotische" materiaalverhouding."

V. Koroljkov haalt in genoemd artikel "Inmetseling als methode" een originele studie aan, waarvan het thema - elkaar opvolgende bewegingen, veld voor veld, van een witte en een zwarte toren op eenzelfde horizontaal, - tot nu toe slechts is gekomen in "sprookjes"schaak en in zelfmatproblemen. Koroljkov vertolkte dit thema in uiterste omvangrijke vorm; zoals de latere werken van T.B. Gorgiev en V.A. Tsjechover echter bewijzen (reeds in het jaar 1937 gemaakt), laat het een veel economischer behandeling toe.

Meester H.M. Kasparjan ging kennelijk voort zijn in 1935 ontdekte thema "eeuwige binding" te bewerken. Studie no. 28 geeft blijk een zeer economische weerspiegeling te zijn van dit interessante thema. Kasparjan laat niet na ook aan "andermans" ideeën te werken. Zo werd zijn aandacht getrokken door het thema, dat het "Koroljkov-thema" genoemd wordt.

De betekenis daarvan wordt duidelijk uit studie no. 29: een systematische (in dit geval - een trap-) voorwaartse beweging van de witte stukken, die tegen een zwaar stuk van de tegenstander opponeren.

(wordt vervolgd)

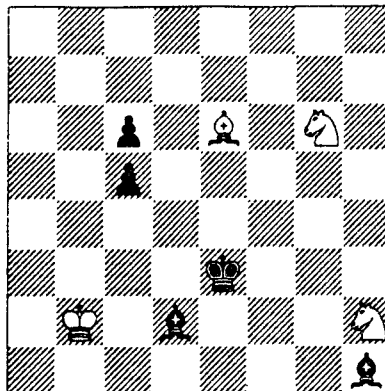

diagram 13

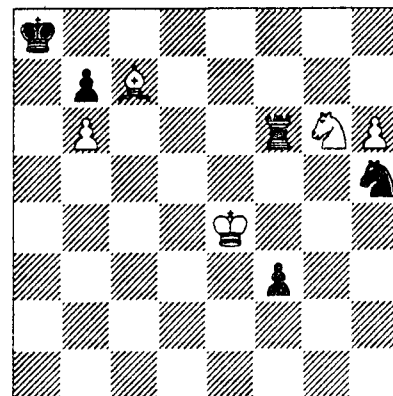

diagram 14

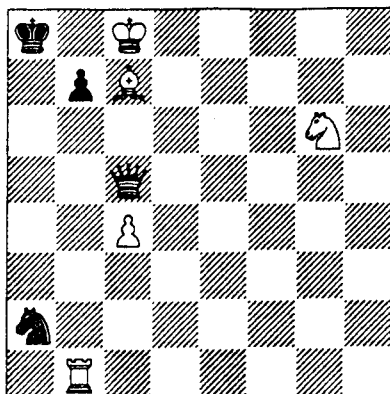

diagram 15

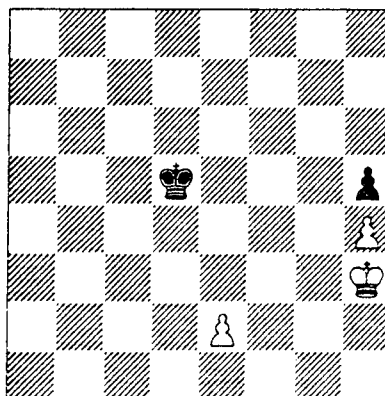

diagram 16

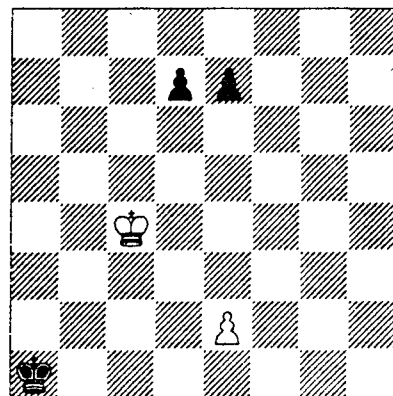

diagram 17

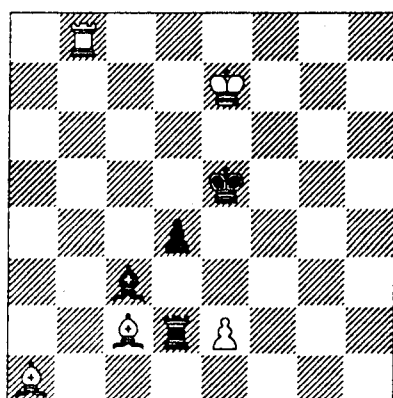

diagram 18

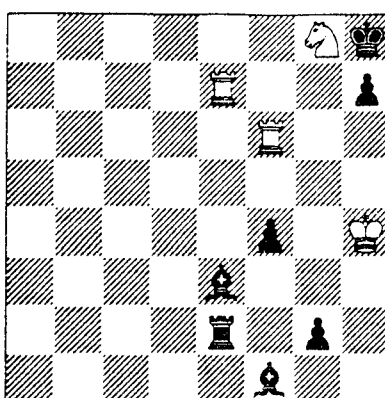

diagram 19

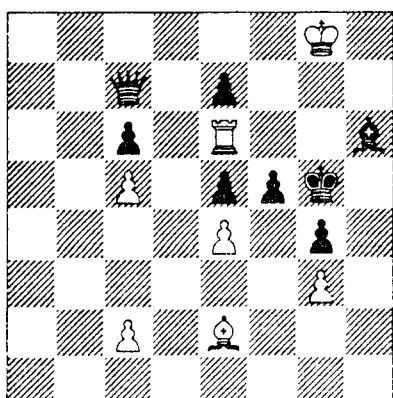

diagram 20

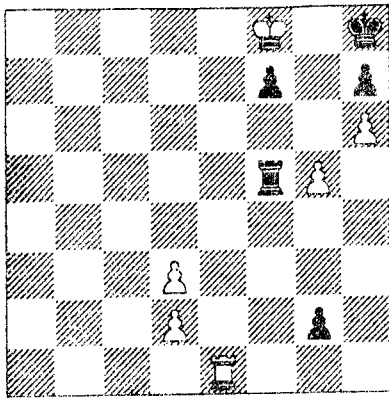

diagram 21

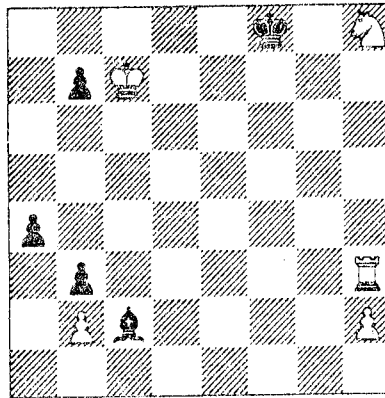

diagram 22

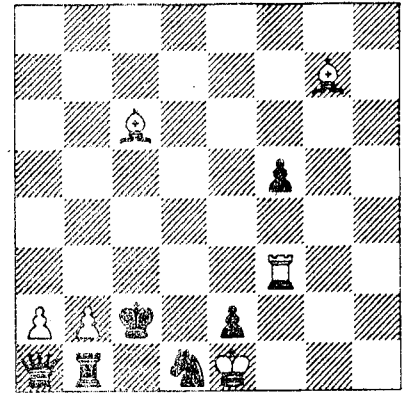

diagram 23

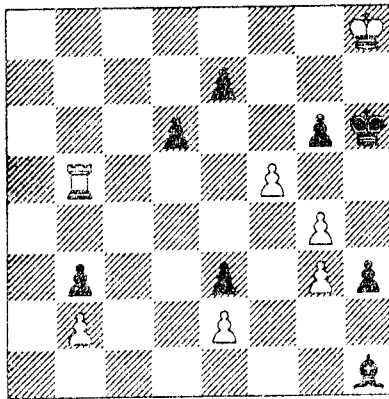

diagram 24

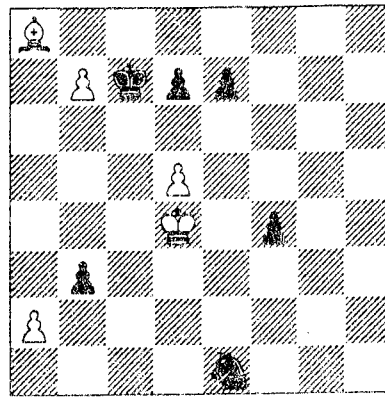

diagram 25

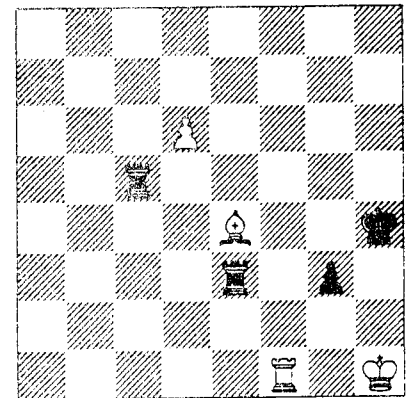

diagram 26

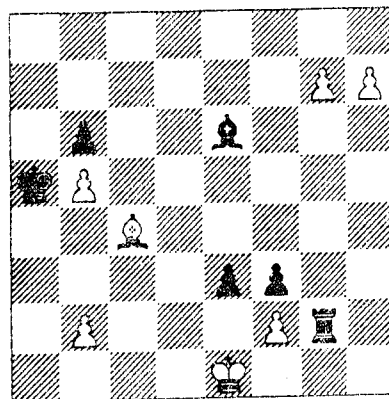

diagram 27

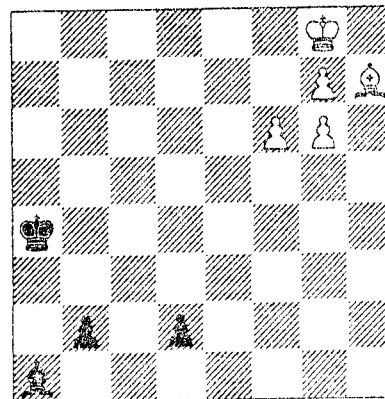

diagram 28

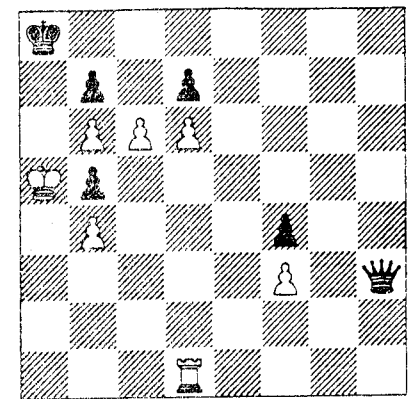

diagram 29

oplossingen:

DIAGRAM 13 : A.A. Troitzky
1e eerv. verm. *Sjachmaty v SSSR*, 1936
wit wint

1.Pf1+ Ke2 2.Pg3+ Kf3! 3.Pxh1 Kg2 4.Ph4+! Kxh1 5.Pf3 Lb4 6.Lh3 c4
7.Kc2 c3 8.Kd1 La5 9.Lf1! Lb4 10.Ke2 c2 11.Kf2 Le1+! 12.Pxe1 c1D
13.Lg2+ Kh2 14.Pf3+ mat.

DIAGRAM 14 : A.A. Troitzky
Sjachmaty v SSSR, 1936
wit wint

1.h7 Tf8! 2.Pxf8 Pf6+ 3.Fxf3 Pxd7 4.Pg6! Pf8 5.Pe7! (5.Ph4? Pg6
6.Pf5 Ph4+) 5...Pg6 6.Pc8! (6.Pf5? Ph- +) 6...Pe7 7.Pd6! (7.Pa7? Pc8

8.Pb5 Pd6) 7...Pf5,c8 8.Pe4 Pd6,g3 9.Pc5 Pe4 10.Pxb7 Kxb7
(10...Pc5,d6 11.Pd8) 11.Kxe4

DIAGRAM 15 : A.A. Troitzky
64, 1936
wit wint

1.Tb5 Dxb5 2.cxb5 Pc3 3.b6 Pd5! 4.Kd7! Pe7! 5.-13.Pf4-h3-f2-h1-g3-
f5-g7-e6-d8 13...Pe6 14.Pxb7 Pc5+! 15.Kc6 Pxb7 16.Kb5 en het zwarte
paard wordt gepakt.

DIAGRAM 16 : N.D. Grigorjev
1e/2e prijs *La Stratégie*, 1936
wit wint

1.Kg3! (1.Kg2? Ke4 2.Kf1 Kf5! 3.Kf2 Kf4 remise; 1.Kh2? Kd4! 2.Kg1
Ke5! 3.Kg2 Ke4! 4.Kf1 Kf5 remise) 1...Ke4 2.Kg2! (2.Kf2? Kf4 remise)
2...Ke3 (2...Kf4 3.Kf2 en wint) 3.Kf1 Ke4! 4.Ke1 Ke3 5.Kd1 Kf4 6.Kd2
Ke4 (6...Kg4 7.Ke3) 7.e3 Kf3 8.Kd3 Kg3 9.Ke4! Kg4 10.Ke5! Kxh4 11.Kf4
Kh3 12.e4 (12.Kf3? h4!) 12...Kg2 13.e5! (13.Kg5? Kg3! remise) 13...h4
14.e6 h3 15.e7 h2 16.e8D h1D 17.De2+ en wint.

DIAGRAM 17 : N.D. Grigorjev
3e prijs *La Stratégie*, 1936
remise

1.Kb3! (1.Kc5? Kb2 2.Kb6 Kc3 3.Kc7 d5 (3...Kd2? 4.e4!!); 1.e4? Ka2!
(1...Kb2? 2.e5 e6 3.Kb4!) 2.e5 e6 3.Kc3! Ka3! 4.Kc4 Ka4! 5.Kc5 Kb3!;
1.Kc3? Ka2 2.e4 (2.Kb4 Kb2 3.e4 Kc2 4.Kc4 Kd2 5.Kd4 Ke2 6.e5 Kf3 7.e6
d6) 2...Ka3! 3.Kc4 Ka4! 4.Kc5 Kb3! 5.e5 e6) 1...Kb1 (1...e6 2.e4!
(2.Ka3? Kb1; 2.Kc2? Ka2 3.Kc3 Ka3! 4.Kc4 Kb2! 5.e4 (5.Kc5 Kc3 6.Kd6
Kd2) 5...d6!) 2...d6! 3.e5!! d5 4.Ka3! Kb1 5.Kb3 Kc1 6.Kc3 Kd1 7.Kd3
Ke1 8.Ke3) 2.e4! Kc1 (2...e6 3.e5) 3.Kc3! Kd1 4.Kd3 Ke1 5.e5!
(5.Ke3? e5!) 5...Kf2 (5...e6 6.Ke3!) 6.e6 d6 7.Ke4! Kq3 8.Kf5! remise

DIAGRAM 18 : L.I. Koebbelj
2e eerv. verm. *Sjachmaty v SSSR*, 1936
wit wint

1.Ld3 Lxa1 2.Tf8 Kd5 3.Kd7 Kc5 4.Tb8 Tb2 5.Ta8! en wint

DIAGRAM 19 : A.O. Herbstmann
1e/2e prijs *Schackvärlden*, 1936
wit wint

1.Tf8 Lf2+ 2.Kh5 Txe7 (3...Te5+ 4.Kh6! en wint; 3.Txe5? Kg7 4.Tfe8
Lc4! en wint) 3.Kh6 Tf7! 4.Ta8!! Ta7 5.Tb8! Tb7 6.Tc8! Tc7 7.Td8! Td7
8.Te8 Td8 9.Txd8 Lb6 10.Tf8! en wint; 7...Tc8 8.Txc8 La6 9.Lf8 en
wint.

DIAGRAM 20 : A.O. Herbstmann en V.A. Koroljko
4e prijs 64, 1936
remise

1.Kh7! Lf8! 2.Tg6+ Kh5 3.Lxg4+! fxg4 4.Te6! Db8! (4...Lg7 5.Kxg7
remise) 5.c3! Dc7 6.c4 Db8 (6...Kg5 7.Tg6+ Kh5 8.Te6 remise) 7.Th6+
Lxh6 pat.

DIAGRAM 21 : A.O. Herbstmann
1e prijs *Sjachmaty v SSSR*, 1936
wit wint

1.Te8 Te5! 2.Ta8!! Ta5 3.Txa5 g1D 4.Ta8 Dg2 5.Tb8! Dg3 6.Tc8! Dg4
7.Td8! Dxg5 8.Te8 Df6 (8...Dg8+ 9.Ke7 Dxe8+ 10.Kxe8 f5 11.d4 f4 12.d5
f3 13.d6 f2 14.d7 f1D 15.d8D Df8+! 16.Kd7! en wint) 9.d4 en wint.

DIAGRAM 22 : E.N. Somov-Nasimovitsj
2e prijs *La Stratégie*, 1936
wit wint

1.Tg3! a3 2.Pg6+ Kf7 3.Pe5+ Ke6! 4.Pc4 a2 5.Tg1 Lb1 6.Pa3 a1D 7.Txb1
Da2 8.Kxb7 Kf5 9.Kc6 Kg4 10.Kd5 Kh3 11.Ke4 Kxh2 12.Kf3 en wint.

DIAGRAM 23 : E.N. Somov-Nasimovitsj
Sjachmaty v SSSR, 1936
remise

1.La4+ Kc1 2.Lb3 Txb2 3.Lh6+ Kb1 4.Lg7! f4 5.Le5! Pe3 6.Txe3 fxe3
7.Lc3 (of Lf6,g7,h8, maar niet 7.Ld4? Kc1! 8.Lxe3+ Kb1 9.Ld4 Txb3!
10.Lxa1 Te3 en wint) 7...Kc1 8.Ld4! Txa2 9.Lxa1 Txa1 10.Kxe2 Ta7
11.Lc4 Te7 remise

DIAGRAM 24 : T.B. Gorgiev
3e prijs *Schackvärlden*, 1936
remise

1.f6! (1.Ta5? Lq2 2.Ta1 h2) 1...exf6 2.g5+! fxe5 3.g4! h2 4.Tb8 Ld5
(4...Lf3 5.exf3 h1D 6.Tb7; 4...Lg2 5.Tg8 h1D 6.Tg7) 5.Tf8! (5.Te8?
h1D 6.Te7 Lf7! 7.Txf7 Da8+ en wint) 5...h1D 6.Tf7! Lxf7 pat.

DIAGRAM 25 : T.B. Gorgiev
Sjachmaty v SSSR, 1936
remise

1.d6+! (1.axb3 Kb8 2.d6 e5+!) 1...exd6 2.axb3 Kb8 3.Ke4 f3 4.Ke3 d5
5.Kf2 d4 6.Kxe1 d3 7.b4 d6 8.b5 d5 9.b6 d4 10.Kd1! f2 11.Kd2 f1D pat;
11...f1T 12.Kxd3 Tf4 (12...Td1+ 13.Kc4) 13.Kc4! (13.Kd2? Tf8 14.Kd3
Td8) remise.

DIAGRAM 26 : T.B. Gorgiev
1e eerv.verm. 3e int. toernooi Moskou, 1936
wit wint

1.d7 g2+ 2.Kxg2 Te2+ 3.Kf3 Td2 4.Kf4 Tc3 5.Ld3! Tdxd3 (5...Tcxd3
6.d8D+ en wint; 5...Te4+ 6.Ke3 en wint) 6.Th1+ Th3 7.d8D+ en wint.

DIAGRAM 27 : V.A. Koroljov en A.P. Doloechanov
1e prijs 3e int. toernooi Moskou, 1936
wit wint

1.g8D (1.Lf1? exf2+ 2.Kd2 Lc4 3.h8D Lxf1 4.g8D Txg8 5.Dxg8 Le2! met
positionele remise) 1...exf2+ 2.Kf1 Txg8 3.hxg8L! (3.hxg8D? Lxc4+
4.Dxc4 pat) 3...Lf5! (3...Lc8 4.Lge6 Lb7 5.Lcd5; 3...Lg4 4.Lce6 Lh5
5.Lgf7; 3...Lh3+ 4.Kxf2 Kb4 5.Lge6 Lg2 6.Lf1 Lh1 7.Kg1; 3...Ld7!
4.Kxf2 Kb4 5.Kxf3 Kc5 6.Lge6 Le8 7.Kf4 Kd6 8.Kg5! Ke5 9.b3 Kd6 10.Lh3
Ke5 11.Lq4 Kd6 12.Kf6 Kc7 13.Lce2 Kd6 14.Ld3 Kc7 15.Ke7 en wint)
4.Kxf2 Kb4 5.Kxf3 Kc5 6.Kf4! Lh3 7.Ke5 Ld7 8.b3 Lg4 9.Lge6 Ld1 10.Ld7
Lf3 11.Ke6 Lg4+ 12.Ke7 Lf3 13.Lc6 Lq4 14.Le6 Ld1 15.Kd7 Lc2 16.Kc7

Ld1 17.Kb7 (17.b4+? Kxb4 18.Kxb6 La4) 17...Lc2 18.Ka6 Ld1 19.Lc4 Lc2 20.L6d5 Ld1 21.Ld3!! Kxd5 (21...Lg4 22.b4+) 22.Kxb6 Lxb3 23.Kc7 Kc5 24.b6 Ld5 25.La6 Lf3 26.Lb7 Le2 27.Lg2 La6 28.Lf1 Lc8 29.Le2 en wint.

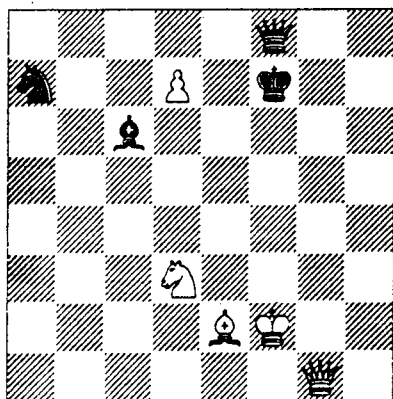
DIAGRAM 28 : H.M. Kasparjan
3e prijs *Sjachmaty v SSSR*, 1936
remise

1.Kh8! b1D 2.g8D Lxf6+ (2...d1D 3.Da8+ Kb4 4.Db8+ Kc5 5.Dc7+ Kd4? 6.g7) 3.g7 Lxg7+! 4.Dxg7 Db8+ 5.Lq8 Dh2+ (5...d1D 6.Dd7+ Dxd7 pat) 6.Lh7 Db8+ (6...d1D 7.Dg4+ Dxg4 pat) 7.Lg8 met eeuwige binding.

DIAGRAM 29 : H.M. Kasparjan
3e prijs 3e int. toernooi Moskou, 1936
wit wint

1.c7 Dh8 2.Td4! Dg8 3.Td5! Dh8 4.Te5! Dg8 5.Te6! Dh8 6.Tf6! Dg8 7.Tf7! Dh8 8.Tg7 De8 9.Tg2 Dh8 10.Ta2 Dg8 11.Kxb5+ en wint.

Een 'klassieker' gaat voor de bijl

Ter gelegenheid van het erg boeiend opstel Het Hoekje (EBUR nr 4), zette ik die vermaarde Seletzky nog eens op (diagram 30) - om plots tot de ontstellende bevinding te komen dat deze studie, voorkomend in nagenoeg alle grote eindspelcollecties, bij correct spel van zwart onoplosbaar is!

Na 1.Dg5! Ke6!+ 2.Kg1! Kxd7 3.Pc5+, speelt zwart inderdaad niet 3...Kc8? maar het slechts schijnbaar verliezende 3...Kd6!, met als vervolg: 4.Dg3+ Kd5 5.Lc4+ (wat anders?)

Kxc4 6.Db3+ (6.Dd3+? Kb4 7.Db3+ Ka5 8.Da3+ Kb5 =) Kxc5 7.Da3+ Kb6, en na 9.Dxf8 is het nu remise, want een D alleen kan niet winnen tegen L en P - tenzij natuurlijk in uitzonderlijke stellingen, waarin zwart weldra één zijner stukken zal moeten afgeven.

Vermoedelijk waren in het 'bekroningsjaar' 1933 zowel auteur als jury onkundig van dit stukje 'theorie'. Of een fout van al méér dan een halve eeuw! Niet leuk, zulk een weerlegging moeten doen, maar erger is dat deze in principe zeer fraaie studie niet te redden valt zonder een deel van haar inhoud prijs te geven. Ik zie inderdaad slechts twee mogelijkheden tot sanering:

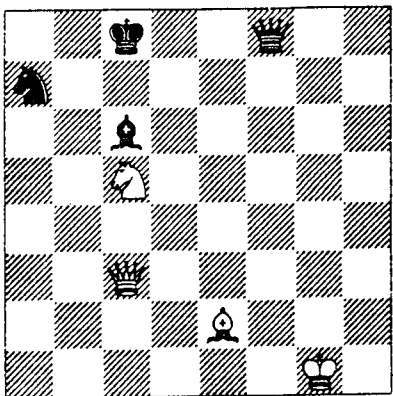

diagram 31

- 1) Een supplementaire witte pion op het bord plaatsen (b.v. op h2), maar met het oog op die vreselijke 'dud', is dan gans het esthetisch effect naar de vaantjes.
- 2) De inleiding supprimeren, en de studie van start doen gaan vanaf de vierde zet (die dan met 1.La6 wordt), maar dan krijgen we een winstvoering te zien die dan nogal 'mechanisch' verloopt.

Misschien vertrekt men nog het best vanuit volgende stelling (diagram 31).

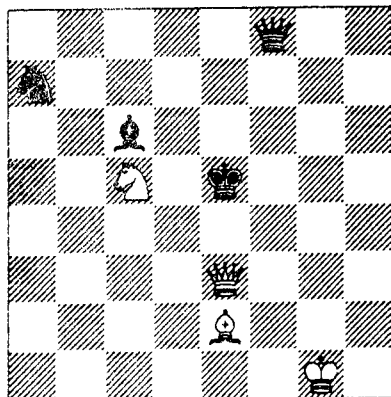
Die 'pionloze' of 'aristokraat' houdt nu als vertroosting in dat de winstvoering werd bedeed met een kleine verleiding: 1.La6+! (1.Lg4+? Kb8 2.D-+ Ka8 =) 1...Kb8 2.Dg3+! (2.Db4+? Pb5! - enige zet! - 3.Lxb5 Dg7+ =, of 2.De5+? Ka8, met een later 4...Dg8+ in petto, aangezien de g-lijn niet werd afgesloten werd door wit) 2...Ka8 3.Lb7+! Lxb7 4.Pd7! Dd8 (b.v.) 5.Db8+! Dxb8 6.Pb6 mat.

Al bij al, misschien nog niet zo mis, want per slot van rekening offert wit een stuk alvorens een 'stille' zet te doen. Intussen vraag ik niet beter dan eigen zoekwerk te zien beschamen door het voorleggen van een dit keer steengoede versie van die foutieve Seletzky!

J.Vandiest

Het zal je toch maar gebeuren; één van de allerbeste studies ooit kraken! De clubbladredactie, versterkt met de canadese IM Deen Hergott die toevallig op bezoek was, nam geïnteresseerd het bord met stukken ter hand. In plaats van de kostbare tijd te besteden aan de samenstelling van dit clubblad, verdween deze in de bodemloze put van de analyse.

Na 3...Kd6 4.Dg3+ Kd5 en nu niet 5.Lc4+?, maar 5.Dd3+! Ke5 (enige zet) 6.De3+ (diagram 32) en nu:

- 1) 6...Kf6? 7.Df4+ Ke7 8.De5+ Kf7 9.Lc4+ Kq6 10.Ld3+! Kh6 11.Dh2+ en wint de dame
- 2) 6...Kd6?! 7.Dd4+ (7.Pe4+ is ook interessant) 7...Ld5 8.Pe4+ Kc6 9.Da4+ Kb7 10.Dd7+ Kb8(6) 11.Dxd5 en wit moet winnen en 7...Ke7 8.De5+ Kf7 9.Lc4+ Kq6 10.Ld3+ Kh6 11.Dh2+ en wint de dame
- 2) 6...Kd5 7.Lf3+ en nu:
 - a) 7...Kc4? 8.Db3+
 - b) 7...Kc5? 8.Da3 K- 9.Dxf8 en f3 is gedekt.

- c) 7...Kd6! 8.Pe4+! Ke5! (8...Kc(d)(e) 7 9.Dxa7+ +-, 8...Kd5 9.Pd2+! Kd6 10.Da3+) en vele aftrekschaakjes hebben we nu geprobeerd; het duidelijkst is waarschijnlijk 9.Pg5+ Kf5 10.Lxc6 (10.Le4+!? Lxe4 11.Df2+ Kg5 12.Dxf8 en de zwarte stukken staan verspreid over het bord) en wint (10...Pxc6 11.Df2+).

Overigens geloofde Deen Hergott niet dat het eindspel D tegen P en L remise was. We zochten het op in Chéron die zegt dat het eindspel D tegen P + L meestal wint. Hij geeft als uitzondering een zwarte blokkade-stelling van M.Karstedt (d.w.z. hier: K op b8, L op b7 en P op d5). Er lijkt een kleine mogelijkheid dat zwart die stelling kan bereiken; we dachten trouwens van niet.

Pas een week later kwam er iemand op het idee om de studie zelf eens in Chéron op te zoeken! Hij geeft: "Oder wenn 3...Kd6, so 4.Dg3+ Kd5 5.Lc4+ Kxc4 6.Db3+ Kxc5 7.Da3+ Kb6 8.Dxf8 und gewinnt, weil Schwarz die Remisstellung: (Schwarz Kb8 oder Ka7, Lb7, Sd5) nicht erreichen kann."

De studie lijkt dus toch correct! Een elektronisch addertje onder het tegenwoordig zo hobbelige gras is de stand van zaken rondom dit eindspel in de computer-analyse. Wie heeft er een goed overzicht welke eindspelen nu gewonnen resp. remise zijn?